

і СЛОВО

МІСЯЧНИК.

адреса для поштових посилок: Drohobycz, skrzynka pocztowa 6.

адреса для грошових і розрахункових переказів: Adm. „ŻYTIA i SŁOWO“
Drohobycz, konto rozrachunkowe nr. 3.

ЗМІСТ.

1. За душу укр. робітника. 3 життя українських робітників у Канаді.
2. Війна в Китаю. 3. Геть зі сталінізмом із робітничого руху. 4. Життя укр. робітництва в Чехословаччині. 5. Від сталінізму до націоналізму
6. Хроніка.

За душу українського робітника.

У своїх початках український фашизм не звертав уваги на робітництво. Вся його увага була спрямована в бік молоді, що її найлегше можна було одурманити сильними словами. Та згодом укр. фашизм пішов слідами гітлеризму і тоді зрозумів, що як довго існують сильні класові організації робітництва та його тісний союз і співпраця з селянством, він не зможе стати вирішним чинником. Брак робітничої преси, хибна політика класових робітничих організацій, цілковитий занепад політичної і освідомної праці серед робітничої класи, фарисейська політика ППС, що в її руках є провід проф. організацій робітничої класи і цілковита пасивність і розгубленість УСДП — ось головні причини, що український фашизм посмів витягнути свої скривавлені руки для загарбання робітників під свої впливи. Український фашизм, маючи до своїх послуг велику кількість преси, тоді коли робітничої преси взагалі нема, старається всіми способами зогидити і оплюгавити класовий рух пролетаріату. Він старається вмовити в українського робітника, що самотнім рятунок для нього це понадкласова єдинонаціональна організація під проводом т. зв. 105%-вих. На поміч укр. воюючому фашизмові поспішили всі українські буржуазні партії і ціле духовенство. І хоч вони між собою розсварені, то проти класово свідомих робітників і їх організацій виступають спільно і згідно. І ті самі панове, що роблять „нормалізацію“ з польськими панами, стараються всіми способами викликати національну ворожнечу між українським робітником і робітниками інших націй. Цю саму розкладову роботу, що її тепер переводить український фашизм, зробили вже раніше

фашисти інших націй. Польські ендеки, майже рідні брати українських, заложили „Польську Працю“, на те, щоб до неї заманити польських робітників. Хто використовує в Польщі польського робітника? Чей же не український або жидівський робітник, а капіталіст будь він поляк, українець чи жид. Щоб відвернути увагу польського робітника від дійсного свого визискувача і відтягнути його від клясової боротьби і солідарності з робітниками інших націй проти того визиску, стараються польські ендеки у своїх „Польських Працях“ цькувати тільки проти жидів і то в першу чергу проти тих найбідніших, що є самі визискувані. Всякими штучками, демагогією вдалось польським ендекам втягнути до тих своїх „Польських Праць“ несвідомих робітників. Бачучи деякий успіх польських ендеків, поспішили укр. фашисти до заложення своїх „робітничих“ організацій. При допомозі клеру і всіх укр. буржуазійних партій повстали „Сили“. (В міжчасі влада їх розв'язала була за переступлення статуту. Як кажуть, т-ва ці мають бути знова реактивовані.) Українські свідомі робітники відразу зрозуміли, що „Сила“ це те саме, що „Польська Праця“, тільки перемальована на жовто-блакитно. Та й самі укр. фашисти бачили, що це занадто очевидне. Тому то стараються в своїх органах на всі способи переконувати робітників, що це не так. Ось „Гомін Краю“, орган 105% вих патріотів, що нині йдуть цілком слухняно на пояску Петлюрівщини, в ч. 4. з 15. січня 1938. пише про це так: „Польська Праця“ це організація ендецької „буржуазної інтелігенції“, а „Сила“ справжня робітнича організація.

Ясна ж річ, що польська буржуазна інтелігенція (і не тільки інтелігенція) старається вмовити в польських робітників, що „Польська Праця“ це справжня робітнича організація. На ділі обі, і „Польська

Т. К.

З життя українських робітників у Канаді.

(Стаття надіслана)

В Канаді начисляється поперх 300 тисяч українського населення, яке переважно складається з фермерів (хліборобів) та робітників які працюють по майнах, фабриках, лісах тощо. Описати все в подробицях, то це не можливо зробити не то в одній статті, але і в кількох статтях трудно все так в'яснити, щоб було ясно робітничому читачеві в краю. Тому то я буду старатися в цій статейці дещо з важнішого обговорити, а пізніше буду старатися описати до журналу „Жит-

тя і Слово“ дещо більше про життя української еміграції тут в Канаді.

Як вже зазначено повище, українська еміграція переважно складається з робітників та фермерів, а також є по містах і місточках багато українських крамарів, які мають малі свої склепи з убранням, поживою тощо. Згущеною масою осіли наші українські емігранти на фармах в провінціях Алберті, Манітобі та Саскачевані, де переважно продукується пшениця. В Бритіш Колум-

Праця“ і „Сила“ в справжніми організаціями, але фашизму. Так „Сила“ як і „Польська Праця“ мають за завдання розбити клясову єдність робітників та скріпити сили фашизму, що його головним завданням є знищення робітничої кляси.

Самі ж укр. фашисти спочатку не вірили в успіх своїх організаційних зазіхань серед укр. робітників. Головною ціллю було оплюгавити клясовий рух робітників і викликати недовір'я до клясових організацій. Коли однаково ж удалось фашистам втягнути в свої „Сили“ деяку частину укр. робітництва, виринуло перед ними питання сякої-такої робітничої програми. Тут треба коротко зазначити причину, чому всеж таки частина укр. робітників дала себе заманити до „Сили“. В першу чергу існуючі профспілки не виявляють ніяких зусиль поширити свою працю на ціле робітництво. А тимчасом робітники відчувають велику потребу організації. Тому то, коли повстали „Сили“—частина робітників пішла до тих організацій. Спочатку вистарчали фашистам всякі без-змістовні гурра-патріотичні кличі. Але згодом робітники стали вимагати становища до справ, що їх найбільше болять, а саме до справи заробітків. Українського робітника використовує не тільки підприємець поляк чи жид, але також українець чи то приватник чи навіть кооперація. Зрозуміли це укр. фашисти. Признали, що існують протиріччя інтересів між робітництвом і підприємцями, ба що більше, признають, що існуюча нині капіталістична система господарства є шкідлива. Ось орган 105¹/₀-вих „Гомін Краю“ ч. 4 помістив статтю п. н. „Бажаємо нового життя“, що в ній бодай на словах признає: „Підприємець бажає при як найменшому вкладі капіталу випродукувати як найбільше, робітник бажає за свою працю одержати якнайкращу нагороду“. Ясно поставлені протиріччя інтереси робітника і підприємця. З того виходить; що не по дорозі робітникові з підприємцем. Але фашисти, що їх метою є саме оборона інтересів підприємців, обіцяють робітникам

бії і Онтеріо багато Українців має маленькі фарми, на яких продукують фрукти: виноград, малини, бросквини, вишні, яблука ітд. В онтерійській провінції в околиці Виндзору продукують також тютюн та цибулю.

Багатих фермерів між українцями нема. Можна сказати, що майже всі фермері бідаки, хоч рахується, що мають по 160, 320, а то й більше акрів землі, але компанійні півки їх так обсіли, що 95 процент фермерів задовжені і є наймитами цих компаній.

В останніх роках кризи тисячі їх покинуло фарми, а тисячі компанії повикидали за довги і всі вони опинилися по містах, де живуть на нужденнім державнім „реліфі“ і спролетаризувалися. А цей „реліф“ такий, що на душу денно виходить не більше 15 канадійських центів.

Провінція Саскачеван, яка вважалася найбільш врожайною переживає від кількох років посуху а в минулому році була така посуха, що навіть повисихали ріки. Ця посуха обанкротила навіть

якось мирно полагодити ті противенства. Як саме, не кажуть, бо не можуть сказати. Обіцюють (а обіцювати можна!), що „будуть старатись про відповідне (яке саме, теж не кажуть!) взаїмовідношення між працевластцем і робітником“. І зараз же подають: „Хоч нам сьогодні не вдасться . . . то в межах спроможности (?) зробимо те, що в конечно потрібне“. Що саме в „конечно і потрібне“, про те „Гомін Краю“ мовчить. Ці обіцанки, це грушки на вербі і ніщо більше. Робітники, що дали себе заманити до „Сили“, скоро відчули своїм клясовим інстинктом, що поза патріотичною фразою ріжних фашистів криється звичайний інтерес, клясовий інтерес, але не робітника, а капіталіста.

Фашисти знають, що позискати свідомого робітника вони не можуть. На їх службу можуть піти лише здеклясовані і несвідомі елементи. Тому то стараються вони внести дезорганізацію серед тих робітників, що дали втягнути себе до „Сили“ чи то з огірчення, що клясові профспілки не проявляють живішої діяльности, чи задля обіцяних допомог, харчівні чи просто тому, що дома голодно й холодно, а в „Силі“ в простора домівка, де можна кілька годин провести.

Не довго існують ті „Сили“, але скандалів вже назбиралось у них доволі. Про ці скандальні відносини в „Силах“ щораз то голосніше в рядах робітників. Паліївські „Українські Вісти“, що донедавна робили реклями „Силам“, нині самі приневолені писати про страшні відносини в „Силах“. У статті „Час отворити очі“ (Укр. Вісти ч. 21) находимо ось які цікаві місця: „Як же приймають робітника у рідній організації? Краще булоб не згадувати. Як був смирний і мовчки приглядався безпорядкові, протекційності і зловживанням—не чіпали його провідники, які—невідомо звідкіля взялися і приссались до товариства, як до дійної корови. Але як тільки набрав відваги спротивитись безпорядкам, а ще до того вимагав контролі —зразу на нього: це комуніст розбивач, руїник. У товаристві залишаються лише ті, що живуть із товариства. Як причину тієї статті подав дописувач таке: „Підво-

таких фермерів, що були вже досить заможними і нині більша половина мешканців находиться на реліфі, яких начисляється поверх пів міліона. Багато покинули фарми і пішли як то кажуть в світ за очі. Худоба теж вигинула, а деяким уряд давав мізерну допомогу в перевозуванні їх з цілою родиною в онтерійську провінцію. (Якийсь М. Го-во пише до фашистівського „Голосу“ з дня 3. IV. 1938. що „Матеріальне положення укр. фермерства а добре. За тяжку працю має ма-

теріяльний добробут. Доробились наші фермери“ - Примітка Ред.)

Робітники працюють в вуглевих, золотих та ніклевих копальнях, а частина працює в фабриках, лісах та желізних докогах. Платня їхня така, що зовсім ледви вистає на життя. Від 1928 року, від коли настала економічна криза сотки тисяч робітників опинилися на бруку без праці, а між ними немало й українських робітників. Фамілійні дістають реліф, а самотніх уряд висилає на фарми робити за харчі.

шу ті справи прилюдно тому, щоби положити край страшній у наслідках роботі деяких людей, які приссались до укр. робітництва і відстрашують укр. робітництво від рідної організації". Фашисти затривожені що скандальна робота в „Силах“ відстрашить укр. робітників від їхніх організацій, а тимсамим перестане підпадати під їх вплив. Тому старається Паліївський Фронт Нац. Єдності направити хиби „Сил“ і їх теперішніх провідників. Паліїв витягає свої пальці, щоби втримати укр. робітників при укр. Фашизмі.

Іде боротьба за душу укр. робітника. Укр. робітники є проти фашизму, отже також проти свого „рідного“ укр. фашизму. Але є деяка частина, що легко може дати себе опутати фразам фашизму. Тому обов'язком кожного свідомого робітника розкривати брехню „рідного“ фашизму, виказати тим, що дали себе або можуть дати отуманити фашизмом, що інтереси робітників ідуть у розріз із фашизмом, що фашизм зазіхає на душу робітника, щоб її затроїти зробити неспосібною до боротьби і тим самим зробити її невільником фашизму.

Місце укр. робітників є в своїх класових робітничих організаціях. У рядах тих організацій мусять укр. робітники боротись за свої соціальні й національні права разом із робітниками інших націй.

Війна в Китаю.

Теперішня війна в Китаю є продовженням імперіялістичної експансії Японії на азійський суходіл. По відірванню в 1931 р. північних провінцій Китаю і створення з них „незалежної“ Манджуко, Японія в літі 1937. р. розпочала другий етап розбивання китайського велитня. Використавши ситуацію, що СРСР не спосібна до воєнної акції, Японія була певна, що в короткому часі дасть собі раду з Китаєм. Війну з Китаєм уявляла вона собі як звичайну висилку карної військової експедиції. Але перерахувалася в тому Японія. Десять місяців війни це доказ що в японських рахунках зайшла помилка.

пять долярів на місяць. Але за те фінансові магнати мають кращі зиски, як мали за т. з. добрих часів, що показують їхні фінансові звіти, поміщені в буржуазних газетах. Найкращий зиск має нікльова компанія, бо цего матеріалу тепер багато потребують до виробу воєнних матеріалів. Треба зазначити, що в Канаді в місцевості Содбори добувається 90 процент світової продукції ніклю.

В останніх роках відбулася маса страйків. Треба відмітити й те,

що багато робітників не з'організовані в свої юнії (профспілки) і цих найбільше визискують фінансові магнати. З майнерської індустрії, то зорганізована вуглева, але в золотих та нікльових майнах нема юній і компанія по через своїх шпиків дуже дбає про те, щоб не допустити до зорганізування таких юній в себе. А щоб задурити робітників, то накидає їм свої компанійні юнії, які є в цілості під контролею самих компаній. З таких юній розуміється робітники не мають ніякої кори-

Вправді китайські війська за весь час постійно цофалися, але була це не втеча, а відворот армії, яка на кождих нових позиціях дальше ставляла завзятий опір ворогові. Японія сконцентрувала на китайських фронтах около 600 тисяч свого найкращого війська. Заняла великі простори Північного Китаю, Внутрішньої Монголії і важний під господарським оглядом район Шангай—Пекін. Північний фронт простягнувся на 1200 км., центральний на 700 км. Про завзятість боїв і боєву вартість китайського війська свідчити можуть бої коло Шангаю, де японці мусіли сконцентрувати 300 тисячну армію і велику воєнну флоту, щоби по трьох місяцях тяжких боїв здобути цей район.

Дотеперішні фронтові перемоги японців є дуже проблематичної вартости. Японці опанували фактично тільки пояси здовж залізничних ліній і кілька промислових та адміністраційних осередків. Глибина краю опанувана китайськими партизанами, які вправді не можуть устоятись у явних боях проти регулярної японської армії, але зате роблять японцям не мало шкоди, утрудняючи постачання зброї і харчів, та дезорганізуючи тили. В грудні 1937. р. ці партизанські відділи примусили японців стримати офензиву на північному фронті. Зайшла konieczність вислати проти партизанів з того фронту дві дивізії піхоти і половину літаків.

В 1938. р. китайська армія починає тут то там перемагати. Офензива японців у східній частині північного фронту зістала здержана. План японців получити центральний фронт з північним розбився о завзятий опір китайської армії. У місяці лютні китайські війська переходять до наступу здовж залізничного шляху Тієнсінь—Пуков і Тсінінь. Бої зі змінним щастям ведуться дотепер. Обі сторони ведуть тепер горячкові приготування до боїв за Жовту Ріку. Китайське летунство починає рівнож відгравати деяку ролю. Налети на Формозу, знищення відділу танків у районі Тсі - це перші й удачні дебюти китайського летунства.

сти, а навпаки: шкоду.

Політично Канада має буржуазну демократію, в якій відіграють ролю дві великі панські партії - консервативна і ліберальна. Назви ріжні, але робота обох однакова. Стоять на сторожі пануючої кляси. Від 1930 року вийшла на арену робітничо-фермерська партія Сісієф, яка пропагує кооперативне суспільство і має свою програму соціалістичну, яка змагає законними способами змінити уряд і почерез парламент прийти до влади. Одним словом

є це партія, яка вірить, що реформами можна робітникам і фермерам прийти до влади й до зміни капіталістичного суспільства. Ця партія за короткий час здобула собі досить великий вплив і має кільканацять послів в доміняльнім парламенти, та по кількока послів в кождім провінціо-нальнім уряді. За нею є ще Комуністична Партія Канади, яка колись була революційна і проводила масовими демонстраціями, мала свої революційні кличі і проводила свої

ч. 7-8.

Десять місяців війни в Китаю виказує, що Китайці з оборонної тактики помало починають переходити до офензивних виступів. Китайська армія набрала воєнного досвіду, навчилася маневрувати і поставила на відповідний рівень справу довозу зброї і харчів. Великим союзником Китайців є величезні простори, яких не всілі обсадити японці і по яких гуляють відділи кит. партизанів, відтак затягування війни, яке ставить японське господарство у щораз скрутніше положення і нарешті пробуджений китайський патріотизм та ненависть до японського націоналіста. Протияпонські настрої набирають на окупованих теренах щораз то більшої гостроти, виявом чого є зріст партизанщини на тилах японської армії, щораз частіші саботажі, атентати і т. д.

У самій Японії відносини рівнож загострюються. Вислід війни може принести японській буржуазії несподіванку: програму в Китаї і революцію дома.

Геть зі сталінізмом із робітничого руху!

Тяжка недуга точить міжнародний робітничий рух. Носієм тієї зарази є КОМІНТЕРН і ГПУ. Події останніх років в Іспанії виказали на які злочини спосібна рознуздана та зледащіла накінець московська бюрократія і її наємники, здеклясовані міжнародні покидьки непотріби. Розходиться не про „випадкові“ вбивства. Йде про змову проти світового робітничого руху.

Московські процеси були можливі тільки при тоталітарному режимі, коли ГПУ однаково диктує поведінку обвинуваченим, прокуророві й оборонцям. Але ті судові фальшивства з самого початку були задмані як вихідна точка для погубного походу проти противників московської кліки на світовій арені. Дня 3. березня 1937. Сталін виголосив на пленумі ЦК. ВКПІ промову, в якій проголосив, що „ЧЕТВЕРТИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ складається на дві третини (більш як половина!) із

революційну політику серед найбільшого канадського народу. Але в останніх роках вона занялася будівництвом „народного фронту“ і нині стала найбільш реформістичною партією в Канаді. Народного фронту й по нині не вдалося збудувати і довела до того, що багато робітників здеморалізовано, багато попало в зневіру, а для буржуазії ця партія стала зовсім не страшною і навіть буржуазні газети часто пишуть про неї з кпинами. Правда й вони добилися в кількох містах

того, що вибрали по одному чи двох своїх радних, та на цілу Канаду мають свого одного посла в провінціальному парламенті. Але й ці вибори в більшості проводила замасковано під назвами прогресивний, робітничий, робітничо-фермерський кандидат, але не комуністичний. Правильно, це є партія сталінської бюрократії і в своєму складі має найбільше число членства з Українців, Фінляндців, а меншість складається з різних національностей з дуже малим

шпигунів і диверсантів". Уже ця нахабна, дійсно сталінська заява, явно вказувала в кого хоче влучити кремлівський Каїн. Задуми його, однак не спиняються на четвертому Інтернаціоналі. В Іспанії причислено до „троцькістів“ ПОУМ (Робітнича Партія Марксівської Єдності), що ве-ла непримирну боротьбу з Четвертим Інтернаціоналом. Слідом за ПОУМ-ом наступила черга на анархо-синдикалістів і навіть лівих со-ціалістів. Тепер до троцькістів причисляють вже сталіністи всіх тих, хто протестує проти розправи над анархістами. Фальшивництва й злочини ростуть у страшній прогресії. Окремі особливо скандальні дрібниці, можна, розуміється поставити на карб надзвичайної пильності. Але вся робота в цілому гостро централізована і ведуть її на основні пля-нів вироблених у Кремлі.

Дня 21-го квітня 1937. р. в Парижі радив надзвичайний пленум Виконавчого Комітету Комінтерну з участю найбільше довірених пред-ставників 17-ти важніших його секцій. Наради мали строго довірочний характер. До світової преси дійшли тільки короткі вісти про те, що наради пленума були посвячені міжнародній боротьбі з троцькізмом. Інструкції прислані були з Москви, особисто від Сталіна. Ні дискусія, ні рішення не були опубліковані. Показалось пізніш, що це був з'їд найбільш відповідальних міжнародних агентів ІПУ для підготовки кам-панії міжнародних обвинувачень, насильних доносів, пірвань, убивств противників сталінізму в робітничому русі всіх частин світу.

Підчас процесу Зіновєва-Камєнєва (серпень 1936) ряди Комінтерну ще хитались. Не зважаючи на зусилля старих наємників ІПУ в роді Жака Дюкло у Франції, навіть привичні до багатьох річей кадри Ко-мінтерну не спішилися лізти в болото, забагрене свіжою кровю. Але впродовж найближчих місяців опір нерішучих удалось зломити. Цілу Пресу Комінтерну, що її Сталін тримає в золотому нашійнику, втягну-ли в оргію брехні, безприкладну щодо підлости й грубости. Керівниц-тво належить, як завжди, висланникам Москви, в роді Михайла Коль-цова, Віллі Мінценберга й інших пройдисвітів. „Правда“ впевнено обі-цяла, що чистку в Іспанії переведуть так само безпощадно як в СРСР. За словами пішли й діла: підроблені документи проти ПОУМ, убив-ства анархістичних письменників, убивство Андрія Ніна, пірвання Ерві-на Вольфа, пірвання Марка Райна, десятки менше голосних убивств у спину або зза вугла, запроторення в екстериторіяльні пюрми Сталі-на в Іспанії, замикання унутрі тих тюрем в окремі шафи, побої, вза-

процентом англосаксонців. Вида-ють свій щоденник, який колись носив назву „Денний Робітник“, а тепер переіменували на „Денну Трубу“. На останній своїй кон-ференції минулого року змінили й свій герб: молот і серп на кле-

новий листок і бобра. Кленовий листок це емблема Канади, а бобр це емблема сіпіарської ком-панії. Оце в коротці так би ска-зати загальний огляд робітництва Канади.

ч. 7-8.

галі всякі фізичні й моральні допити під покришкою безупинних, грубих, отруйних, дійсно сталінських наклепів.

В Іспанії, де т. зв. республіканський уряд служив легальним щитом для кримінальних ватаг сталінізму, ГПУ знайшло найбільш сприятливий ґрунт для виконання директив квітневого пленуму. Але справа не органічилась Іспанією. Французькому й англійському воєнному штабові, передані, як видно з преси Комінтерну, якісь тайні документи про „стрічу Троцького з Рудольфом Гесом“. Чеському воєнному штабові вручено підроблену переписку, що мала доказати звязки старого німецького революціонера Антона Гривевича з Гестапо. Таємничі терористичні акти в Парижі, що про них ГПУ могло би, правдоподібно, дещо сказати французькій поліції, Жак Дюкло намагався звязати з „троцькістами“. У Лозанні вбито 4. вересня 1937. р. Гната Райса тільки тому, що він ужахнувся злочинів Сталіна і прилюдно пірвав із Москвою. Частина вбивців арештовано. Є це члени Комінтерну й агенти ГПУ із російських білогвардійців. Слідство французьких й швейцарських судових властей дав всі дані думати, що та сама банда доконала цілу низку невиявлених передтим злочинів. Білогвардійці служать Сталінові для вбивств, як вони служать йому в ролі прокураторів (Вишинський), у ролі публіцистів (М. Кольцов, Заславський і ін.) або в ролі дипломатів (Трояновський, Майський і спілка).

Життя українського робітництва в Чехословаччині.

(Стаття надіслана).

Найбільше тяжке життя в ЧСР випадає на долю українського емігрантського робітництва. Вічна боротьба за шматок хліба, стале побоювання втратити заробіток, хитке правове становище..... Свої соціальні болячки задовольняє наряду з місцевим робітництвом у відповідних професійних організаціях. Поскільки ці чеські чи німецькі організації не можуть задовольняти національно-культурних потреб українського робітництва, природно мусіли повстати українські робітничі організації. Найчисленнішою з цих організацій є УВРС (Український Всепрофесійний Робітничий Союз). У свій час досить інтензивно розвивалось культ. Освітнє Т-во „Освіта“ зі своїми чисельними філіями на провінції. „Освіта“ об'єднувала в собі комуністів і радянське робітництво. Істнує ще „Українська Громада“, переважний склад котрої творить також робітництво і фашистська інтелігенція.

На ніщо зійшла „Освіта“. Якщо голодова катастрофа на Рад. Україні багатьох освітян знепокоїла і здивувала, то постріл Скрипника був тим першим ударом, від якого „Освіта“ сдужати вже не могла. Хвильовий, Скрипник, доля Максимовича, Шумського, Сембая, Ірчана і багатьох інших, нарешті самогубство П. Любченка і розстріл Юрка

Коцюбинського потрясаюче вплинуло на всіх комуністів, розкрило очі на страшний зміст української дійности, — зміст, який потім почала виявляти вінніпеєська „Правда“.

Фашистівсько-націоналістичну „Українську Громаду“, на жаль, складають переважно робітники. Життя боляче свідчить, що перед примарами реакції не гарантоване навіть робітництво. Треба мужньо признати цей факт, та треба шукати пояснення цього явища. Та про це іншим разом.

Укр. Всепрофесійний Робітничий Союз (УВРС) перед декілька роками об'єднував у собі кількасот членів поступового і соціалістичного робітництва. Нині цей Союз значно схуд. Про життя його дає уявлення газетка „Український Самостійник“, який є речником і Робітничого Союзу. Якась тяжка внутрішня втома відчувається в життю філій УВРС. Наприклад з числа 1. „Укр. Самостійника“ довідуємось, що в Ліберці філія прийняла участь в улаштуванні святомиколаївського вечора — в тому же самому Ліберці „свято 22. січня“ почалося співанню службою божою, що її відслужив у костелі в Рупрехтіцах наш відомий місіонар о. Миськів. Той же „отець“ виголосив і реферат. Ось така діяльність. Святвечері, Маланки, миколаївські вечірки. Замість робітничої самоосвіти: історії робітничих рухів, знайомлення з основами соціології і соціальними науками, набування класової свідомости, життя і діяльність жовтих професійних спілок, релігійні свята, прищиплення дрібно-буржуазного світогляду, що очевидно веде до політичної реакції. Але ще недавно було інакше. Проводилась робітнича освіта. Робітництво виступало не тільки під жовто-блакитними, але й під червоними прапорами. На широкій Вацлавській площі в Празі в день 1. травня лунали українські робітничі пісні, виходив „Український Робітник“. Тепер цього не має. Мізерна, безбарвна міщанська газетка „Укр. Самостійник“ стала навіть речником УВРС. Мляве, сіренське небарвисте життя. Гірко стає, коли подумаєш про робітника. Де шукати причин такого занепаду? — Причина лежить в тій обставині, що УВРС, вступивши в так зв. Центральний Союз Український Організацій, стратив своє обличчя, підпавши під культурно-міщанські і сервілістично-політичні впливи провідирів ЦСУО. Ці провідарі, спекулюючи на гідкому партикуляризмі особливої окремішности і специфічности чисто галицьких інтересів, відновили на еміграції психологічний ґрунт для виступів проти наддніпрянців. Це було потрібне й тому, що якраз розбудовували й провадили УВРС власне наддніпрянці-соціалісти. Але дрібноміщанська ідеологія, якою просякнутий „галицький“ вузький партикуляризм, не може мати нічого спільного з українським робітником і його ідеологією. І Союз худіє, як сухотник. Ті, що захопились націоналізмом, перейшли до „Укр. Громади“, більшість тягне по інерції безвладности шлею надалі. Але активніші і свідомі робітники шукають виходу.

Впливи української реакції серед робітників — явище переходове

й неглибоке. Це помічається і на еміграції і в ЧСР. Найбільш активні свідоміші робітники з „Освіти“, „Укр. Громади“ і УВРС починають між собою сходитися, радитися і думати над розбудовою нових організаційних форм дальшого еміграційного робітничого життя. Нав'язали зв'язки з вінніпеґською „Правдою“.... Ці робітники перейняті палким бажанням прикласти зусиль, аби якомога швидше скоротити час загальної реакції, що захопила частину українського робітництва. Ці робітники свідомі потреби піднесення класової свідомости укр. працюючих мас, бо лише ця свідомість може врятувати робітництво від тих неприродних і шкідливих манівців, на який, на жаль, вступило чимало укр. робітників.

Уже сьогодні з певністю можна сказати, що цей шлях оздоровлення українського робітничого руху — буде знайдений.

ОБСЕРВАТОР.

Від сталінізму до націоналізму або яке їхало, таке здибало . . .

Виходить у Коломиї газета, якої заголовку не називаємо, щоб їй не робити реклями. Велика чотирикарткова плахта, що аж кишить гурра - революційними фразами і в якій здорового зміслу так мало, що аж дивно. Хто цю газету досі видавав і на чийх плечах вона спиралась—того документарно ніхто не може доказати; зате ясно було всякому, що газета та була трубою сталінізму на нашому ґрунті.

Чи сталінці мали у своїх руках коломиїських редакторів, чи навпаки ті редактори сталінців і хто кого властиво надував—це вже друга справа. В кожному разі ця газета боронила завзято сталінської й комінтернівської політики і з піною на вустах кидалась на кожного, хто важився проти неї виступати.

Аж тут нагло прийшла зміна фронту. За одну ніч коломиїські редактори перескочили від безграмотного сталінізму до ще більш безграмотного націоналізму.

Ні сіло, ні пало почали вони громити Сталіна, московські процеси і національну політику в Рад. Союзі, при чому ніким не прошені редактори тієї газети беруться використовувати для своїх цілей імена таких діячів українського робітничого руху, як Турянський і інші. Але мало цього. Вони розвивають цілу програму, що в ній галасують про „Велике Призначення Українського Світу Праці“ який, мовляв повинен бути повноправним господарем і володарем на своїй землі, а з другого боку проповідують спілку з ППС-ами, щоб разом із ними боротись за соціяльну і національну волю в Річи Посполитій. А щоб долити ще до куті меду, вони видвигають ще клич єдності українського народу,

хоч то є те саме гасло, що його проповідують віддавна не тільки Стахови й Целевичі, але й Палієви та Коновальці. Вдодатку вони кричать із усіх сил про демократію, не забуваючи одначе виступити також проти т. зв. п'ятої колони, тобто лівої марксістської опозиції. У цьому пункті коломийські редактори є далі сталіністами і користуються залюбки сталінською термінологією.

Одначе здивований читач мусить таки поставити коломийським редактором кілька питань:

Поперше: коли вони дійсно мають таку програму, то чому не переходять до УСДП, а намагаються створити нову робітничу партію. Чи в тому має полягати єдність світу праці, що про неї так кричать панове редактори?

Подруге: при чому тут Турянський і Калятинський і в загалі всякі шумські і ліві опозиціонери? Не годиться чейже покликатись на такі відомі і звучні імена, а водночас верзти небилиці про п'яту колону.

Потрете: чому панове редактори не заікнуться ані словечком про свою дотеперішню працю для сталінізму? Чому туманять очі своїм читачам, що буцімто від початку стояли вони за свою теперішню програму?

А в кінці четверте і найбільш делікатне питання: хто такі є панове редактори і де вони досі пробували? Де були й що говорили вони в той час, коли громлено в нас шумськізм, коли ліквідовано Турянських, Орських і інших, а розстрілювано Коцюбинських? Чи випадком не в сталіністів? А як так, то чому про те не говорять?

Робітничий рух, як добрий господар, хоче завжди знати, з ким має до діла; краще жмінка чесних товаришів із власним політичним хребтом, ніж сотні пройдисвітів і Зубатових.

Ми розуміється не вимагаємо легітимації від усіх панів редакторів, бо правду сказавши, вистарчить нам один начальний редактор газети. Хто його знає, волів би не знати. А хто не знає, має щастя.

Стільки про зміну фронту коломийської газети і її редакторів.

*

*

*

Не варто було б ними взагалі займатись, коли б не можна витягнути з того факту двох наук: перша наука це та, що всяка, навіть ідеологічна робота сталінізму віддавна вже веде простою дорогою до обскурного націоналізму. Хіба ж не сталіністи спекулюють уже від ряду літ на людовому фронті, на гаслі єдності нації, хіба ж не проповідували тієї єдності і водночас спілки з ППС-ами ті самі вище згадані редактори ще тоді, як були вірними льокаями сталінізму? І хіба випадком є, що так нині, як і колись лають вони справжніх марксистів, називаючи їх п'ятою колоною?

І друга наука куди важніша: робітничий рух переживає взагалі часи лихоліття та кризи. Це відчувається особливо в нас, бо ми не

мали кріпких організацій із старою марксівською традицією. Власне в такі часи значна частина робітничого активу відходить і попадає в депресію, а тільки меншість видержує і зберігає далі та розвиває свою політичну лінію. З другого боку саме в такі часи класовий ворог пробує здеправувати і розложити існуючі вже робітничі організації та пропхати туди своїх Зубатових, хочби й паршивенької міри. Тому треба пильно приглядатись до всяких апостолів світу праці, звідки вони не приходили б.

Свого часу робітнича лівиця ставила всяким опортуністам своїх 21 пунктів, щоб з'ясувати справжню ідеологію і марксівську стійкість цих людей. Тепер, коли сталінізм починає очевидячки крахувати і коли до роб. руху будуть знов приходити деякі з „розчарованих“, треба кожному з них ясно й отверто поставити одно важке питання: де був, що робив він підчас розгромлювання сталіністами марксівського руху? На цьому питанні можна буде завжди перевірити не тільки ідеологічну видержаність, але й просто моральну вартість кожної одиниці. Мова тут розуміється не про людей покрою коломиїських редакторів, але про тих обманених пролетарів, що їх вони „приголубили“, під своїми чорними крилами і які мабуть не знають із ким мають до діла.

*

*

*

В останніх числах коломиїські редактори розпочали знову зворот до старих богів т. зн. до сталінізму. Вплинув на це мабуть той „гіркий хліб опозиції“, від якого вже по пару тижнях почала була жажливо худіти і газета і редакторські кишені. Зворот цей видно оплатився їм, бо відразу потовстішала і газета і самопочуття коломиїських редакторів.

Хроніка.

„Соціал-расизм“ ППС та укр. фашистівська орхестра. Від р'яду літ організації УСДП в Нафтовому Басейні обходили Першотравневе Свято спільно з ППС. Улаштовувано спільні академії, на яких промовляли на череміну пепесівські й уес-депівські бесідники, відтак спільні походи під прапорами обох партій, а нероз і спільні першотравневі збірки. В цьому році ця іділя розбилася. Пепесівські місцеві достойники визнали цього року, що їм не лицев йти спільно з таким „міндервертіге“ пролетаріатом, як українські робітники з УСДП. Воліктися десь зізаду у поході, то ще не дуже рекурсували, але щоби прапор УСДП мав йти в одному ряді з прапором ППС на це рішучо погодитися не хотіли. УСДП скаржилася до Львова, але не помогло. Там дали їй лекцію, що, мовляв, як соціялістам повинно бути все одно де вони йтимуть, доволі з них уже того, що позваляють їм йти зі заду. УСДП-івські організації відмовилися від тієї „чести“ і Першотравневе Свято відсвяткували окремо академією без походу.

Пепесівському походу пригравала орхестра укр. фашистів з під стягу Кравцева з Колпця. Треба додати, що ця сама орхестра відмовилася грати на Першотравневому Святі УСДП, хоч її теж туди ангажували і теж заплатити хотіли.

„Караул!...“ українського фашизму. Українському фашизмові щораз то тяжче приходиться стравлювати псяву нашого скромного журнальчика. Ізовсім при-

родно. Він добре розуміє, що суть справи не так у об'ємі і кількості друкованих верет, як радше в ідеях і думках, які дає друковане слово голосить. І від самого початку появи нашого журналу укр. фашизм у всіх своїх „Голос-ах“, „Авангард-ах“, „Гомонах Краю“, „Робітничих Вістях“ і т. д. цинить зі злості, плює, лається і тровить.

Недавня, дрібна, об'єктивна згадка про появу „Життя і Слова“ в бразилійській „Зорі“ вивела вже зовсім з рівноваги не тільки звичайних фашистівських писак, але й самого 105% ватажка Кравціва. Тим разом то він уже попросту з розпуки заревів: Караул!!... поліція!!... бразилійська „Зоря“ називає дрогобицьке „Життя і Слово“ орган галицьких возвеличників Лейби Троцького „новим робітничим журналом появу якого „треба тільки повітати“ („Голос ч. 10 (61) з 10. IV. 938) лається.. і плює і на „Зорю“ і на нас і на цілий світ. Звичайно, що не ходило тут п. Кравціву так про „Зорю“, чи кого там, як про саме показання кому слід пальцем на отцей „орган звеличників“. Одне тільки, що в запалі до своєї нової ролі п. Кравців дещо замного наплутав, бо такими самими як „Ж і С.“ „звеличниками Л. Троцького“ робить архикатолицьку „Нову Зорю“ і ундівське „Діло“ і „Жінку“ і „Громголос і „Укр. Вісти“, так, що відборцям його рапорту важко буде розізнатися, хто небезпечніший „троцькіст“ Назарук, чи Мілена, Дмитро Левицький, Стахів, чи Паліїв.

Всі вони на думку роз'юшеного п. Кравціва ніщо більше як „звеличники“. І не дивниця. П. Кравців бере всі речі по своєму, т. зн. не може навіть уявити собі, щоби хтось на такому капарному галицькому ґрунті міг обійтися без якогось „возвеличуваного“. Знає це добре по самому собі. Сам же він не так давно ще перся і впрошувався в розвеличники Сталіна. У хоч чомусь то його там і не прийняли і він розглянувшись знайшов собі згодом інших Сталінів до возвеличування то все таки з тієї своєї першої дійсно сталінської „препаранди“ виніс в н оту цінну науку: вказувати на всіх своїх політичних, чи особистих противників, як на „троцькістів“—„ворогів народу“. І коли там тамошнім Кравцівим повірено на слово, що Бухарін „троцькіст“, то ану-ж знайдеться хтось і тут, що повірить місцевим Кравцівим на слово, що Назарук і Стахів, Паліїв і Мілена теж „троцькісти“, які з „Ж. і С.“ на спілку зробили „фольксфронт“ завзялися конче зломити „живе життя, молодого, здорового“, непохитного і т. д. Кравцівського націоналізму.

Ми зі свого боку можемо сказати п. Кравціву тільки те, що не цілий світ не всі люди і не всі органи під його мірку. Наш журнал не возвеличував і не возвеличує ніяких осіб і нічиїх персональних політик, як це практикують „органи“ п. Кравціва. Ніяких „фольксфронтів“ з нікими не творить, а навпаки як робітничий журнал в все об'єктом постійних атак з боку широкого „гайльфронту“, який творить п. Кравців саме із тими „Ділами“, „Громголосами“, „Укр. Вістями“ і „Селянськими Вістями“.

Що до тієї сили „живого життя“ Кравцівського націоналізму, то маємо усі підстави думати, що в неї і сам Кравців не дуже вірить, а ще по тій наглядній лекції під кінець березня ц. р. коли то звичайне опізнення транспорту готівки від одного з возвеличуванях не то що підкосило було, але мало що і зовсім не завалило цілого „живого життя“ молодого, здорового і т. д. його націоналізму і якби так не один амер.—канад. фондик, то хто зна... Але про ці речі напишемо обширніше в слідуючих числах.

Коломийська „опозиція“, начредактор і Береза. З Покуття нам пишуть: Коли коломийські „Сел. Вісти“ перейшли були „на опозицію“, начредактор скликав відразу пресову конференцію. З'їхалися різні люди на цю „конференцію“ і почали різно „конферувати“. Виступив один правовірний сталінець і почав докоряти начредакторів, що зрадив „генлінію“—тільки вернув до дому—повезли його. Виступив

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ НАШ ЖУРНАЛ!

ще один вже „опозиціонер“ і став докоряти начредакторові, що скорше не перейшов на „опозицію“—не дійшов ще до дому, а вже теж повезли. Цікаво, чи при новому навороті тієї газетки до сталінізму буде теж така „просконференція“?

Конференції... наради... Є дві такі нещасливі партії, які за всяку ціну намагалися що небузь здобути в Нафт. Басейні і яким ані руш не ведеться. Це радикали і ФНБ. Обі вони постановили щераз спробувати щастя і в половині квітня обі на один день призначили свої „партконференції“. Радикали в домі „Робітничої Громади“, ФНБ-івці в Народнім Домі. Радикалам вдалося стягнути заледви кілька селян. „Радикалізував“ їх делегат Головної управи зі Львова експитомець духовної семінарії Костюк. ФНБ івську конференцію організувала дрогобицька канцелярія Повіт Союзу Кр. „Рідної Школи“ і стягнула около 40 рідношкільників-постійних учасників усіх віч і партійних зборів усіх партій. Хвалилися, що переберуть по УНДО керму над усею українською політикою. Кравцівський 105% націоналізм репрезентували там два сельроби зпід стягу Пелехатого.

Робітники Чехо-Словаччини мають уже досить сталінізму. Часописи привезли вістку, що до Москви покликано членів Центр. Комітету Компартії Чехо-Словаччини Готвальда і Сверка по інструкції як вирівняти внутрішні спори в партії. В чехословацькій Компартії йде сильна внутрішня боротьба проти сталінізму, а поглибив її ще дуще останній процес у Москві проти Бухаріна і тов.

На одних партійних зборах на 260 присутних делегатів за сталінською „лінією“ заявилось всего 15 делегатів—решта 245 делегатів заявилось за Четвертим Інтернаціоналом.

Першотравневі арештування в... Рад Союзі. Газети донесли, що безпосередньо перед 1-им травня в цілому Рад Союзі відбулися масові арештування. В самій тільки Москві мали посадити понад 6 тисяч робітників підозрілих о приналежність до опозиції. Арештування ці розраховані були на те, щоби не допустити до виступів опозиції в день Першого Травня. Сталін консеквентно копіює „світлі зразки“ своїх диктаторських колег з країн фашистівської диктатури.

Замах ІПУ на Л. Троцького. Отруївши під весну ц. р. в Парижі останнього сина Троцького Льва Седова сталінська ІПУ почала організувати черговий замах на життя самого Л. Троцького. Газети доносять, що дня 10 травня агенти ІПУ переслали в Мексику до вілли Троцького через якогось хлопця пакунок, буцімто орудку зі склепу. В пакеті була пекольна машина, наповнена дуже сильним вибуховим матеріалом тротилем. Бомба не експлюдувала в наслідок вадливости механізму. В разі вибуху бомба завалилаби була цілу віллію. Того самого дня, як подав преса, Троцький перенісся на інше мешкання.

Перший травень у сталінських тюрмах. Ліві опозиціонери, що перебувають у сталінських тюрмах і концентр. таборах улаштували цього року в день 1. травня оригінальні демонстрації. Підчас проходу на подвір'ях тюрем вязні уставилися в гурт, а з гурту виступав один з найстарших і найбільш заслужених партійців вязень. Він по черзі виголошував імена і назвища всіх членів Центрального Комітету партії більшовиків з часів жовтневої революції, а гурт відповідав, що з даним членом сталося. Напр. при імені Ленін, хор відповідав: умер, при імені Троцький, живе на заслання, при імені Зінов'єв ідр. хор відповідав: розстріляний Сталіном. При імені Сталіна, хор відповідав: сам один зістав на Кремлю.

ЗБИРАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ЖИТТЯ І СЛОВА“!
Надсилайте передплату і приєднуйте нових передплатників!

Відповіді Редакції.

Т. С. Зінк-ч Сн-н. Вашого листа (посуті два ріжні змістом і формою листи разом) одержали. Листа, якого писали Ви самі розуміємо і згідні з Вами, що до цього-ж другого, який подиктовано Вам, то його мабуть і Ви самі не гаразд розумієте. Що до тих т. зв. наших „суперечностей“ у оцінці сталінізму, то Ваші диктовщики помішали. Суперечности існують, але не в наших оцінках, а в самій істоті сталінізму. Чи бездумне вихвалювання сталінізму, який сам став по своїй суті антиробітничим, може бути якимсь критерієм „робітничости“ журналу - відповідь на це дайте собі сами. Коли-ж ходить про „робітничість“ „С. В.“ то ми певні, що якби так хто став упевняти про це звичайну селянську коняку, то й ця від такого концепту зареготалася б до смерті. Старший людський вік не все йде в парі з правильністю і непомильністю в осудах, а за старі плечі звикли звичайно все ховатися молодші спекулянти. В постійність Ваших теперішніх „голубих“ симпатій на довшу мету повірити не можемо. Про вартість людей переконаєтесь скоро. Крім цього Вам напевно відомі які і якої натури закиди тяжать на головному промоторі „С. В.“ і закиди ці хаба повинні б вже буги вяснені перед громад. опінією.

Нам дуже цікаво, якто Вам подобалась ця „простолінійність“ „С. В.“ від сталінізму до націоналізму і назад. Пишіть, подискутуємо.

Т. з Галича 15 зол. на прес. фонд одержали. Дуже дякуємо. Пишіть. Чекаємо.

Т. К. Канада. Вашу статтю поміщуємо без змін. Піде в двох чергових числах

Обсерватор, Прага. Вашого листа з датою 7. V. і матеріяли одержали, за що дякуємо. Що можемо те й використовуємо.

Н. О. Торонто. Адреси передплатників одержали, за що дякуємо.

Відповімо Вам вкоротці листом.

Від Редакції й Адміністрації.

Через технічний недогляд у друкарні певна частина накладу попереднього числа „Життя і Слово“ зістала видруквана без переведення другої коректи.

Всіх наших Передплатників і Читачів, які одержали таке нескориговане число за цю прикру помилку дуже перепрошуємо.

З браку місця не ввійшло до Хроніки багато цікавих речей, які помістимо в наступному числі.

До наших Читачів і Передплатників!

Завчаткована нами акція приєднування нових передплатників і збирання на пресовий фонд дала вже свої висліди, але не такі, щоби вже можна було вповні забезпечити правильне видавання журналу „Життя і Слово“.

Багато наших читачів залягає ще з передплатою, не вирівнює її в час і цим приносить велику шкоду видавництву.

Тому звертаємось до наших Читачів і Прихильників так у Краю, як і в Америці й Канаді зі зазивом; Читайте журнал „Життя і Слово“, приєднуйте нових передплатників, сплачуйте точно передплату і збирайте на пресовий фонд „Життя і Слова“.

Видавництво „Життя і Слово“, Дрогобич, вул. І. Франка, ч. 110.

За редакцію відповідає І. Юрків.

Друк графічного заведення і виробу печаток Й. Мещеря в Самборі.